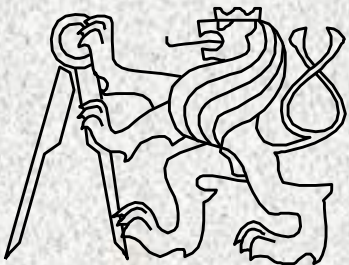

Třídy, polymorfismus

BD6B36PJV

Fakulta elektrotechnická

České vysoké učení technické

Polymorfismus

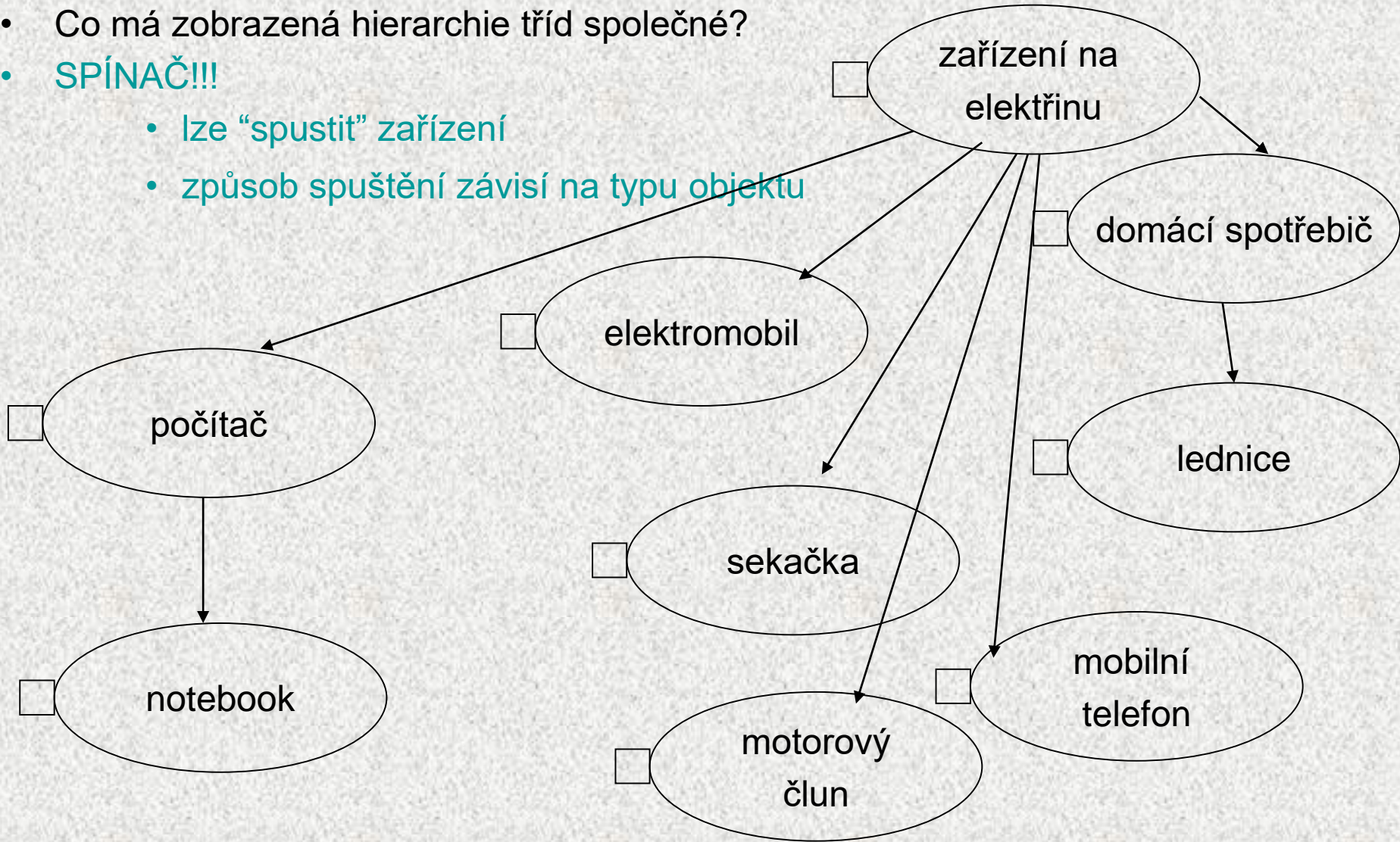
- Polymorfismus ~ vícetvarost
 - základní vlastnost objektového přístupu
 - základní princip polymorfismu:
 - schopnost metody pracovat („přizpůsobit se“) podle typu objektu, na který působí
 - příklady:
 - „*točit volantem*“,
 - „*zaplatit*“
 - „*vypni*“,

Polymorfismus - příklad

- Co má zobrazená hierarchie tříd společné?

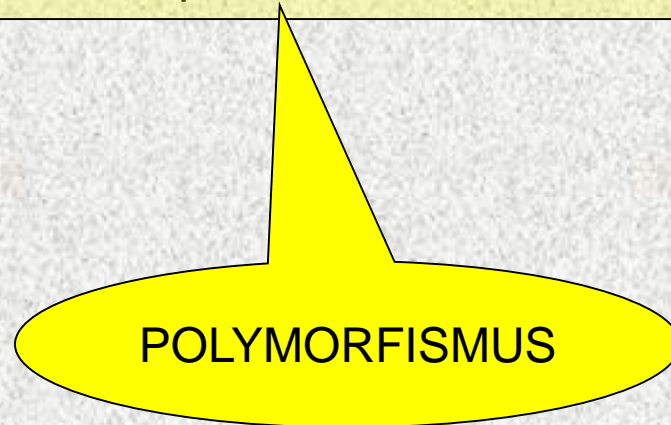
- **SPÍNAČ!!!**

- lze “spustit” zařízení
- způsob spuštění závisí na typu objektu

Polymorfismus, řešení: abstraktní třída

- Jedno řešení polymorfismu je použití abstraktní třídy (AT)
 - AT slouží pro specifikaci společných vlastností
 - AT zajistí jednotné pojmenování společných metod
 - při zachování specifického chování dotčeného objektu

Často nepoužitelné – nutná hierarchie tříd
přednost má interface

Abstraktní třída

- Abstrakce (abstraktní třídy) - **přínos objektového přístupu**
- Příklad: čítače - abstraktní metody
 - `zvetsi ()`
 - `zmensi ()`
 - `reset ()`
- Všechny třídy implementující čítače mají uvedené metody, resp. každá třída, která implementuje čítač musí tyto metody implementovat
- Lze tedy zavést jednu „abstraktní třídu“ charakterizující hierarchii všech tříd čítačů, tato abstraktní třída je kořenem této hierarchie
- Abstraktní třída je společný předek tříd, jejichž metody (abstraktní) vyžaduje naprogramovat podle potřeb příslušných podtříd

Abstraktní třída

```
public abstract class CitacAbstraktni {  
    static int hodnota = 0;  
    abstract int getHodnota();  
    abstract void zvetsi();  
    abstract void zmensi();  
    abstract void nastav();  
}
```

Abstraktní datový
typ, pouze rozhraní

```
class MujCitac extends CitacAbstraktni {  
    public int getHodnota(){return hodnota;}  
    public void zvetsi(){hodnota++;}  
    public void zmensi(){hodnota--;}  
    public void reset(){hodnota = 0;}  
}
```

Implementace
datového typu

Pro uživatele je implementace skryta, používá jen veřejné metody objektu

Abstraktní třída

```
class JinyCitac extends MujCitac {  
public void zvetsi() {  
    if(hodnota >=4)hodnota=0; else hodnota++;}  
public void zmensi() {  
    if(hodnota < 0)hodnota=4;else hodnota--;}  
}
```

Abstraktní třída

```
class CitacZnakovy extends CitacAbstraktni {  
    static char hodnota = 'a';  
    public int getHodnota() {return hodnota;}  
    public void zvetsi() {hodnota=(char) (((int)hodnota)+1);}  
    public void zmensi() {hodnota=(char) (((int)hodnota)-1);}  
    public void nastav() {hodnota = 'a';}  
}
```


Abstraktní třída, abstraktní metody

Abstrakce (abstraktní třídy) - **přínos objektového přístupu**

- Příklad: grafické objekty - abstraktní metody

```
abstract void otoc();  
abstract void zmensi(); ...
```

- Společný předek tříd, jejichž (některé) metody vyžadujeme naprogramovat podle potřeb příslušných podtříd
- Implementace je **přenechána následníkům resp. implementace je vynucena**
- **Abstraktní třída může obsahovat datové složky a neabstraktní metody**
- **Třídy mají společnou vlastnost vyjádřenou jako abstraktní metoda**
- **Předpoklad systematického polymorfismu**
 - **stejný název metody, různá funkce pro různé objekty**
 - **Ize vytvořit referenci na abstraktní třídu, **nikoli její instanci!****
- Metody jsou označeny **abstract**, mají svůj typ, ale nemají parametry ani tělo
 - Třída s alespoň jedinou abstraktní metodou je abstraktní třídou, označená rovněž **abstract class**
 - Přeprogramovávat je povinné jen abstraktní metody
 - Detaily implementace jsou ponechány na příslušných potomcích, proto abstraktní třídy neimplementují konkrétní těla metod

Abstraktní třída - příklad

```
abstract class Rodic {  
public int i;  
    abstract int znasob();  
    void setI(int noveI) { i = noveI; }  
}
```

```
class Potomek1 extends Rodic {  
    int znasob() { return i * 2; }  
}
```

```
class Potomek2 extends Rodic {  
    int znasob() { return i * 3; }  
}
```

```
public static void main(String[] args) {  
    Rodic pot;  
    pot = new Potomek1();  
    pot.setI(3);  
    System.out.println("Hodnota je: " + pot.znasob());  
    pot = new Potomek2();  
    pot.setI(3);  
    System.out.println("Hodnota je: " + pot.znasob());  
}}
```

Výstup:

Hodnota je: 6

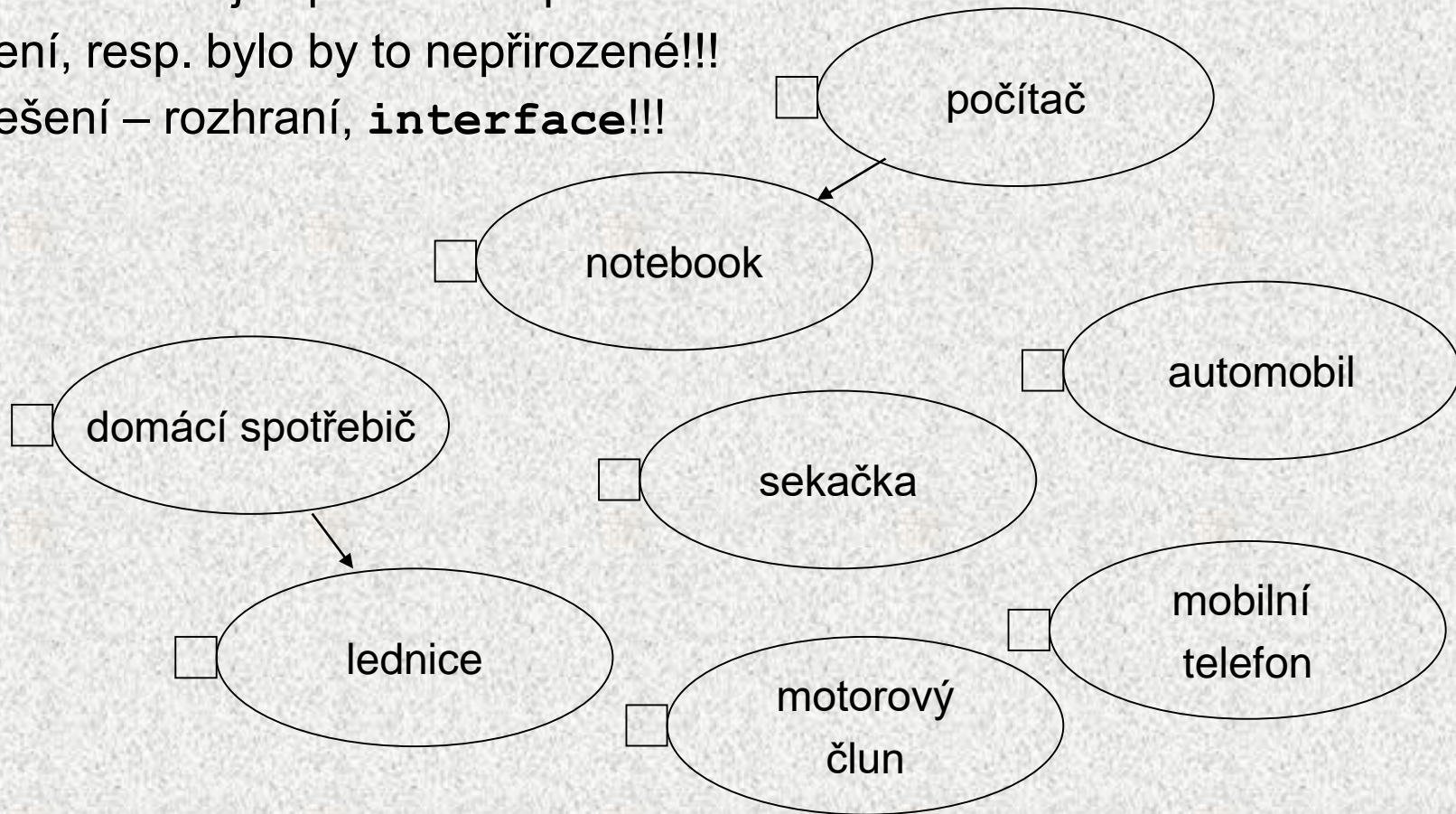
Hodnota je: 9

Abstraktní třídy a polymorfismus

- Pomocí referenční proměnné předka lze využívat i metody potomka
 - Lze použít referenční proměnnou na abstraktní třídu
 - Často se využívají abstraktní metody k definici „universálního“ předka
- Jasně nadefinujeme, jakou signaturu musejí mít některé metody následníků pro jednotné ovládání, donutíme programátory to respektovat (nebo rozhraním – viz dále)
 - Možnost rozšiřování, není nutný žádný **switch**
 - Použití abstraktní třídy není nutné, kořenová třída nemusí být abstraktní
- Jiná možnost pro polymorfismus - interface

Rozhraní – interface

- Co mají zobrazené třídy společné?
- SPÍNAČ!!!
- Je možné najít společného předka?
- Není, resp. bylo by to nepřírozené!!!
- Řešení – rozhraní, **interface**!!!

Rozhraní - **interface**

- Java **neumožňuje** vícenásobnou dědičnost (problematická záležitost)
 - řešení rozhraní (**interface**)
- Konceptně můžeme interface považovat za totálně abstraktní třídu, která může obsahovat pouze:
 - abstraktní metody
 - konstanty (implicitně **public static final**)
- Interface je konstrukce, která definuje **přidané a vyžadované** vlastnosti třídy výčtem jejích instančních metod
- Deklarace rozhraní = deklarace hlaviček metod bez implementace, podobně jako v abstraktních metodách
- Třída, která chce rozhraní použít, musí všechny metody rozhraní implementovat (překrýt)

Použití interface, implementace

- **Rozhraní jsou implementována třídami**
- Objekty tříd, které implementují stejné rozhraní jsou "zaměnitelné" tímto rozhraním obdobně, jako jsou zaměnitelné hardwarové prvky se stejným rozhraním
- Rozhraní má tyto vlastnosti (na rozdíl od abstraktní třídy):
 - **nedeklaruje** žádné proměnné
 - **třída může implementovat více rozhraní !!**
 - rozhraní **nesouvisí** s dědičností tříd, s hierarchií tříd
 - různé třídy a implementace téhož rozhraní !
 - **nevynucuje** „příbuzenské“ vztahy
 - **vnucuje** dovednosti těm, co by toho měly být schopni
 - příklad **Serializable !!** – viz proudy - soubory

Rozhraní - příklad

```
interface Inter {
    public void jednotnyVystup();
}

class Prvni implements Inter {
    int data;
    Prvni(int vstup) { this.data = 14 * vstup;}
    public void jednotnyVystup () {
        System.out.println("Data jsou ciselna: " + this.data);}
}

class Druha implements Inter {
    String data;
    Druha(char vstup) { this.data = "string " + vstup;}
    public void jednotnyVystup () {
        System.out.println("Data jsou retezec: " + this.data);}
}

public class Testrozhrani{
    public static void main(String[] args) {
        new Prvni(14).jednotnyVystup();
        new Druha('g').jednotnyVystup();
    }
}
```



```
Data jsou ciselna: 196
Data jsou retezec: string g
```

Použití rozhraní jako referenční proměnné

- Proměnnou rozhraní je možné jako referenční proměnnou pro reference na instance tříd, které toto rozhraní implementují
- Je možné volat takto metody rozhraní, nikoli metody tříd!

```
public class Test_rozhrani{
public static void main(String[] args) {
    Inter i;
    Prvni p = new Prvni(14);
    i=p;
    i.jednotnyVystup();
    Druha d = new Druha('g');
    i=d;
    i.jednotnyVystup();
}
}
```


Příklad Citac

```
public interface Citac {  
    public int getHodnota();  
    public void zvetsi();  
    public void zmensi();  
    public void reset();  
}  
  
public class MujCitac implements Citac {  
    private int hodnota = 0;  
    public int getHodnota() {return hodnota;}  
    public void zvetsi() {hodnota++;}  
    public void zmensi() {hodnota--;}  
    public void reset() {hodnota = 0;}  
}
```

Abstraktní datový
typ, pouze rozhraní

Implementace
datového typu

Pro uživatele je implementace skryta, používá jen veřejné metody objektu

Příklad Citac

```
public class JinyCitac implements Citac {  
    private static int hodnota;  
    public int getHodnota(){return hodnota;}  
    public void zvetsi(){if {(hodnota >=4 )  
                        hodnota=0;else hodnota++;}  
    public void zmensi(){if (hodnota < 0)  
                        hodnota=4;else hodnota--;}  
    public void reset(){hodnota = 0;}  
}
```

Oblasti použití rozhraní

- Vnucení metod třídě bez nutnosti zařazení do hierarchie
- Vytváření "vícenásobného" dědění
- Nalezení podobných "dovedností" pro třídy různých hierarchií
 - mohly vzniknout děděním tříd z knihovny, jiných autorů ...
 - společný předek by byl „vykonstruovaný“
- Trend - použití rozhraní namísto abstraktních tříd
 - dodávka: neabstraktní třída + rozhraní (popisuje všechny metody)

Pozn: Abstraktní třída může „implementovat“ rozhraní bez skutečné implementace těla metod rozhraní

Polymorfizmus a rozhraní - příklad

- Je-li nutné přistupovat k třídám různých hierarchií stejným způsobem a nelze-li vytvořit společného předka, pak použijeme rozhraní

```
interface Vazitelny {
    public void vypisHmotnost();
}
class Clovek implements Vazitelny {
    int vaha;
    String profese;
    Clovek(String povolani, int tiha) {
        profese = povolani;
        vaha = tiha;}
    public void vypisHmotnost() {
        System.out.println(profese + ": " + vaha);}
    public int getHmotnost() { return vaha; }
}
```

Polymorfizmus a rozhraní - příklad

```
class Kufr implements Vazitelny {  
    int vaha;  
    Kufr(int tiha) { vaha = tiha; }  
    public void vypisHmotnost() {  
        System.out.println("kufr: " + vaha);  
    }  
}
```

Polymorfizmus a rozhraní - příklad

```
public class PolymRozhra {
public static void main(String[] args) {
int vahaLidi = 0;
Vazitelny[] kusJakoKus = new Vazitelny[3];
kusJakoKus[0] = new Clovek("programator", 100);
kusJakoKus[1] = new Kufir(20);
kusJakoKus[2] = new Clovek("modelka", 51);
for (int i = 0; i < kusJakoKus.length; i++) {
kusJakoKus[i].vypisHmotnost();
if (kusJakoKus[i] instanceof Clovek == true)
vahaLidi += ((Clovek) kusJakoKus[i]).getHmotnost();
} //nutno přetypovat!!
System.out.println("Ziva vaha: " + vahaLidi);
}}
```

```
programator: 100
kufir: 20
modelka: 51
Ziva vaha: 151
```

Srovnání rozhraní a abstraktní třídy

interface	abstraktní třída
obsahuje pouze abstraktní metody	může obsahovat i neabstraktní metody
obsahuje pouze konstanty	může obsahovat libovolné položky
nemusí mít předchůdce	vždy má nadtřidu (např. object)
třída může implementovat více rozhraní	třída může rozšiřovat právě jednu nadtřidu

Třída **x** abstraktní třída **x** rozhraní

Rozhraní = interface

„totálně abstraktní třída“

- nemůže obsahovat atributy
- může obsahovat pouze konstanty
- nemůže mít implementované metody
- všechny jeho metody jsou abstraktní metody
- nemůže mít konstruktor
- nelze vytvořit instanci

Třída = class

- nesmí obsahovat abstraktní metody

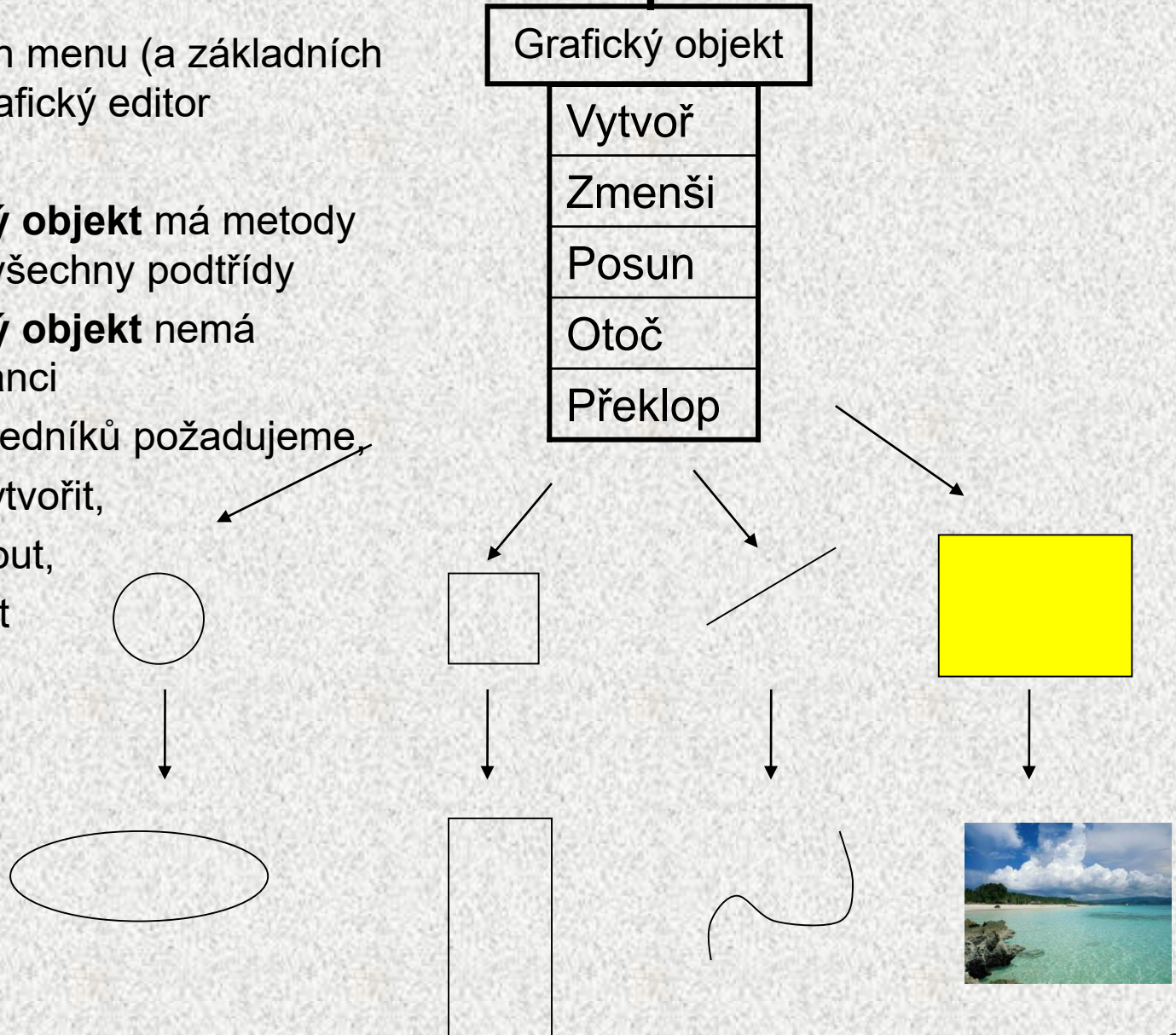
Abstraktní třída = abstract class

„nedodělaná třída“

- může obsahovat atributy
- může mít implementované metody
- může mít i neabstraktní metody
- může mít konstruktor
- nelze vytvořit instanci (konstruktor lze volat z potomka)

Abstraktní třída – příklad

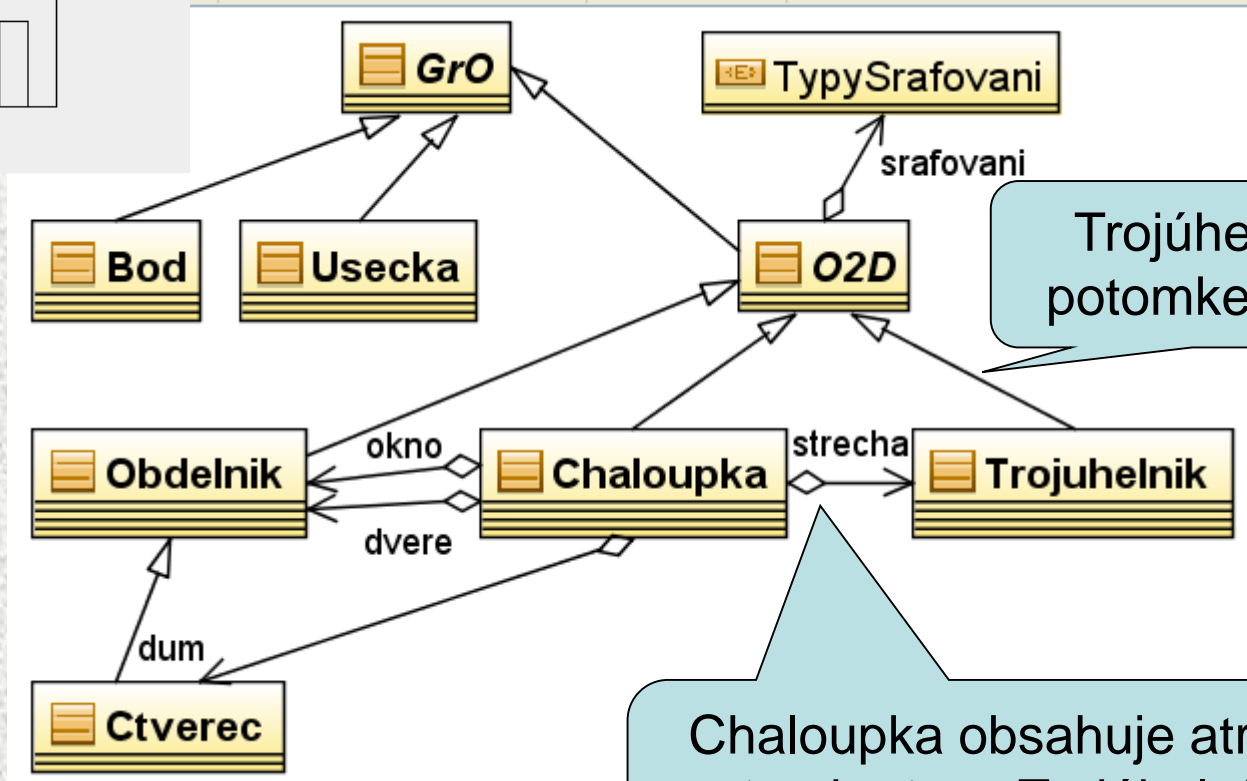
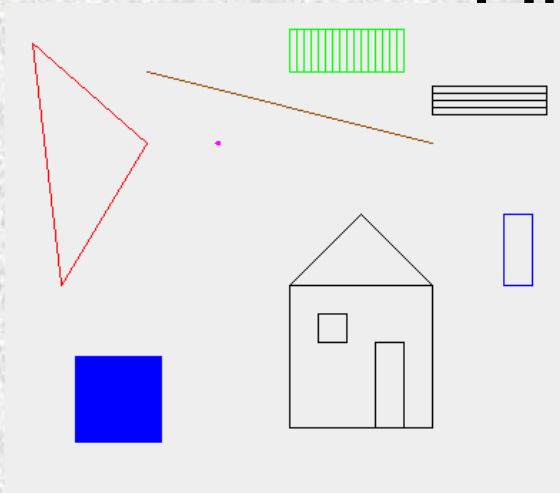
- Příklad – návrh menu (a základních funkcí) pro grafický editor
- Třída **Grafický objekt** má metody společné pro všechny podtřídy
- Třída **Grafický objekt** nemá konkrétní instanci
- Od všech následníků požadujeme, aby se uměly vytvořit, zmenšit, posunout, otočit a překlopit

Konec

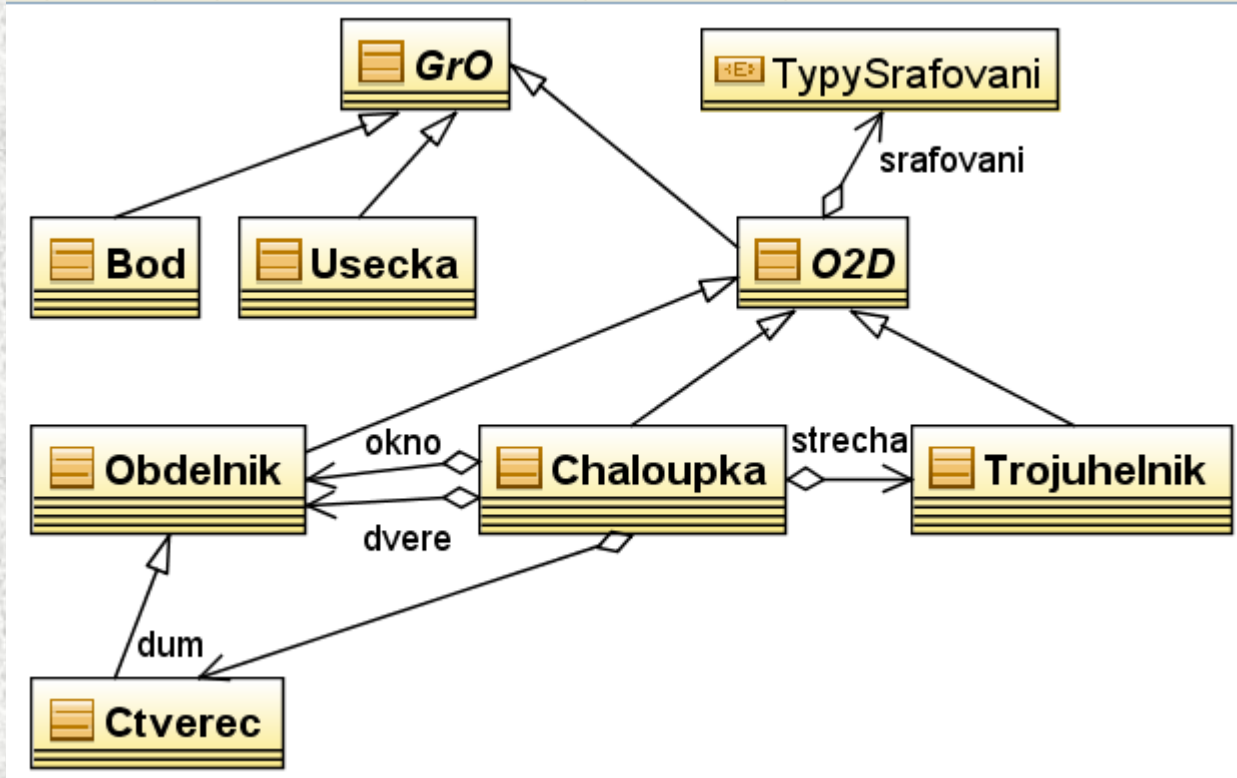
Diagram tříd - příklad

Trojúhelník je potomkem O2D

Chaloupka obsahuje atribut strecha typu Trojúhelník - kompozice

Diagram tříd - příklad

Kam bychom zařadili

- textový řetězec?
- mnohoúhelník?
- městečko?